

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgoveškega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 56.

Sobota 14. julija 1928.

Leto III.

Dobrodošli!

V soboto in nedeljo pridejo v Maribor delavski izletniki iz delavske Slovenije in iz delavske tujine na prireditve okrožne telovadne enote v Studencih. Pridejo, da skupno sodelujejo in skupno nastopijo na proslavi, ki je ob enem proslava dosejanega dela vseh naših delavskih telovadnih enot in celokupne naše kulturne organizacije »Svobode«. Videli bomo delavske čete starejših sodrugov v sprevedu in strumne čete mladih sodrugov in sodružic v strnjjenih telovadnih nastopih na telovadišču. Videli bomo, da je naš pokret, kulturni pokret socializma, čeprav se vrši v najtežjih ekonomskih in političnih prilikah, sposoben združevati in dvigniti delavske mase k najvišjim ciljem.

Slovensko delavstvo je imelo baš zadnje dni priliko videti na izletu v Beljaku, kaj je vse mogoče doseči pri skupnem delu na delavskem kulturnem polju. Mlado gibanje smo še, delavsko gibanje malega in gospodarsko in politično zaostalega naroda, toda nedeljska prireditev bo pokazala, da je mogoče doseči dostojne uspehe tudi pri nas, ako se skupno in pridno dela na skupni stvari.

»Svoboda« je naša skupna kulturna ustanova, središče našega kulturnega dela, ki se razteza že po vsej Sloveniji in je že danes po številu svojih članov in po delu, ki ga vrši v

širokih masah, ena naših najpomembnejših organizacij. Z udeležbo na nedeljski prireditvi bomo ob enem izrazili solidarnost in odobravanje slovenskega razredno zavednega delavstva za njeno duševno in fizično kulturno organizatorično delo.

Ob enem bomo pa tudi pokazali, da se delavsko gibanje v Sloveniji uveljavlja in utrjuje na vseh poljih javnega udejstvovanja.

Povdarjamo zavedno delavstvo iz Slovenije, ki se bo zbralo v nedeljo v Mariboru in pozdravljalo ob enem prirčno zavedne sodruge iz Avstrije, ki nas ob tej priliki posetijo kot zastopniki in tolmačitelji bratskih čustev velikega avstrijskega proletarijata, katerega vzore skušamo po naših skromnih močeh posnemati.

Nedeljska prireditev v Studencih je skupni praznik vsega razredno zavednega proletarijata v Sloveniji in je ob enem praznik bratske vzajemnosti mednarodnega delavstva, ki je eno preko vseh, narode vtesnjujočih meja.

Z izobraževalnim delom naprej, ker je predvsem v izobrazbi, v socialistični razredni izobrazbi delavskih mas rešitev izkoriščanih in potlačenihi!

Zavedni delavci iz Slovenije in iz Avstrije, dobrodošli in pozdravljeni v delavskem Mariboru!

Vladno krizo razmeroma hitro rešujejo.

General predsednik vlade.

Zdi se nam, da umori v narodni skupščini bolj vplivajo na reševanje vladne krize kakor pa dejanski vzroki. Umori v narodni skupščini so mnogo pripomogli, da se je celo v radikalnem klubu poostrilo nerazpoloženje proti Vukičeviću in njegovi okolici. Nihče ne govori več o neparlamentarni vladi, nihče o terorju in usurpaciji pravic narodne skupščine, nihče o korupcijah in protekcijah, ampak edino le, da so umori v narodni skupščini dejanje, ki onemogočuje delo z dosedanjimi predstavniki režima.

Stari Aca Stanojević je to opazil in takorekoč prodril z mnenjem, da je edini izhod iz sedanje situacije nevtralna vlada, potem odgoditev narodne skupščine, jeseni pa razpust zbornice in na pomlad, eventualno že prej, nove volitve v narodno skupščino, pri kateri člani vlade ne bodo kandidirali. Da zmagata ta rešitev vladne krize, je bilo jako verjetno, ker se rešitvi tudi opozicija ne bo mogla dosti upirati ravno z ozirom na to, ker je svojo taktiko pasivnosti utemeljevala zlasti z moralnimi argumenti, to je z umori v narodni skupščini.

Radić je pa še prav posebno rezerviran v svojih izjavah.

General Stevo Hadžić je dobil mandat za sestavo nove vlade. Med novimi člani vlade pa bodo baje berlinski poslanik Živojin Balugdžić ali rimski poslanik Bakić (zunanje zadeve), dr. J. Šilović (prosveta), Dušan Letica (finance), dr. Andr. Štampar (soc. pol. in zdravstvo), Velimir Bajkić (trgovina), ing. Matko Šneler (železnice). Razen teh bi bili imenovani ministri krajani Hrvati in Slovenci. Vlada bi štela največ deset do dvanajst ministrov.

Nikakor pa to še ni definitivno rešena stvar, ker zapletene politične razmere v odločujočih krogih še vedno niso razčiščene.

Nova vlada bi bila domala uradniška, vsaj po svojih glavnih resortih. General na čelu vlade pa pomeni

več ali manj vojaško disciplino in da je vlada ostala kamarilska.

Poslanik Balugdžić, ki prevzame po tej dispoziciji zunanje posle, je napreden in takten diplomat, katerega krona ob vseh težjih političnih krizah kliče v avdijenco. In čudno se nam zdi, da bi ta diplomat, ki nima navade baviti se s takimi krizami, ravno sedaj stopil v vlado, razen, če je bil posebej pozvan in se kot uradnik pozivu odzove.

Najbolj komično vlogo v tej krizi pa igrajo naši klerikalci. Svojeja stališča k vladni krizi niti ne povedo oficijelno, nego samo navajajo nezadovoljne radikale, nezadovoljne demokrate, muslimane, nezadovoljne posamezne možakarje, ki naglašajo da je nepotrebno poslušati opozicijo in se bunijo, ker je vlada kapitulirala. Klerikalci torej sploh nimajo svojega mnenja, razen, da bi še radi ostali v vladi na račun tistih nezadovoljnih, ki se branijo nove vlade in novih volitev, pač pa zagovarjajo režim in teror do skrajnosti, da bi se ne izmuznila hegemonija v državi iz rok kapitalistični klikli, v katere zavejtu tako prijetno vedre.

Ako bi general Hadžić ne mogel sestaviti nevtralne vlade, je mogoče, da kralj poveri misijo Balugdžiću.

Rešitev sedanje vladne krize režima bistveno ne izpremeni. V vladi bodo ljudje, ki pripadajo kamarili. V vlado pride tudi kak Hrvat in Slovec. Razlika med prejšnjo in novo vlado utegne biti le ta, da se bo nova smatrala kot eksekutivno ali upravno, ki bo reševala tekoče posle do volitev in skušala vstvariti podlago za novo — morda — parlamentarno vlado po volitvah v narodno skupščino.

Naše stališče tudi do nove vlade ostane torej neizpremenjeno. Naša zahteva po novih volitvah v narodno skupščino in spoštovanje do demokratičnega parlamentarizma, kakor tudi zahteva po pravični samoupravi ostanejo naš program bližnje bodočnosti.

II. okrožni zlet DTE „Svobode“ v Studencih.

Spored:

Sobota, dne 14. julija.

Športna tekma ob 6. uri na prostoru SK Maribor.

Dne 14. julija ob pol 6. uri zvečer odkorakajo korporacije izpred »Ljudskega doma« k sprejemu avstrijske delavske godbe in telovadcev na glavnem kolodvoru. Po sprejemu odhod v Studence, kjer se vrši v telovadnici in na vrtu komers, na katerem nastopajo sledeče grupe:

1. Godba žel. uslužb. in del. Maribor.
2. Mariborska grupa.
3. Pozdrav DTE Studenci.
4. Godba del. kolesarskega društva (Graz).
5. Citraški klub »Svoboda« Studenci.
6. Pevski zbori.
7. Telovadci na orodju.

Začetek ob 8. uri Vstopnina 3 Din.

Vse korporacije se zbirajo ob pol 18. uri pri Delavskem domu z zastavami na čelu.

Nedelja, dne 15. julija.

Studenčani in njih društva se zbirajo pri telovadnici »Svobode« od 6.—7. ure; Mariborčani od pol 8. do pol 9. ure pred Delavskim domom. Točno ob 7. odhod za Studence k sprejemu k jutranjemu vlaku na koroški kolodvor, potem skupen odhod do Delavskega doma. Tam se sestavi spred in odkoraka k sprejemu na gl. kolodvor k ljubljanskemu vlaku ter ob enem sprejem delavskih kolesarjev iz Gradca. Po sprejemu skupen odhod v telovadnico Studenci. Popoldne se zbirajo mariborska društva in žel. godba pri Delavskem domu od pol 2. do 2. ure. Točno ob 2. uri odhod v Studence na veselčni prostor. Studenčani se zbirajo pri gostilni Majhenič od pol 2. do 2. ure in korakajo k sprejemu na studenško mejo k sprejemu mariborskih sodrugov.

Takoj ob prihodu na veselčni prostor istotam javni nastop telovadcev.

Vstopnina 5 Din.

Sodrug, pozor!

Vsi k sprejemu avstrijskih sodrugov v soboto, dne 14. julija. Odhod na kolodvor izpred »Ljudskega doma« ob 1/2 6. uri zvečer.

Vsi k obhodu v nedeljo, dne 15. julija. Sprevod začne izpred »Ljudskega doma« točno ob 9. uri. Pridite tudi, če bo slabo vreme.

Proslava 70-letnice s. dr. Tume.

Sodrug dr. Tuma, bivši dolgoletni predsednik »Svobode« in ugleden član in delavec v slovenskem delavskem gibanju, je dopolnil 70. leto starosti. V teh visokih letih se še vedno udejstvuje v našem gibanju s pravo mladeniško žilavostjo. »Svoboda« v Ljubljani proslavi njegovo 70-letnico

v četrtek, 19. julija ob pol 8. uri zvečer v salonu pri Levu na Gosposvetški cesti. Na tem slavnostnem večeru nam bo s. Tuma poročal o svojih bogatih izkušnjah v delavskem razrednem gibanju. Ostali bogat spored te proslave bodo videli vsi udeleženci pri proslavi sami. Centr. »Svobode«.

Umor generala Protogerova.

Pred tednom dni je bil v Soliji ponoči na cesti ustreljen general Protogerov in njegov spremljevalec. Atentatorja sta zbežala. Protogerov je bil eden voditeljev macedonske organizacije v Bolgariji in se je nagibal zadnji čas bolj k mirnemu političnemu reševanju macedonskega vprašanja. Macedonska organizacija se bori za avtonomijo Macedonije, katere del se nahaja v bolgarski, del v jugoslovanski in del celo v grški državi. Ta organizacija prireja že več let krvave pohode in rope v obmejnih ozemljih Jugoslavije in Grčije, hoteč s tem izzvati, da se macedonsko vprašanje reši. Naravno, da v teh obmejnih krajih prizadete države izvajajo teror in diktaturo, ker se tudi v njihovih ozemljih nahaja mnogo ljudi, ki

idealno simpatizirajo in eventualno tudi sodelujejo z macedonsko organizacijo. Kdo je morilec, še ni ugotovljeno. Verjetno pa je, da je vzrok umora v organizaciji sami, ker imajo hude spore med seboj levi in desni. Vsekakor je bil umor najet; na njegovo glavo je bila razpisana tudi večja nagrada. Nekateri listi vedo celo povedati, da je umor italijanska inicijativa, ker Protogerov ni hotel podpirati Italije, ki mu je obljubila pomoč, če jo podpira, da se bo ustanovila avtonomna Macedonija, kar je pa malo verjetno. Macedonsko gibanje je izgubilo s tem drugega svojega važnega voditelja. Pred časom je bil ustreljen Todor Aleksandrov. Protogerov je bil star šele okoli 54 let.

Delavci Slovenije, vsi na II. okrožni zlet DTE „Svobode“, Studenci!

ceni na 25.000 Din. Ker je čisti dobiček tombole namenjen ljudski kuhinji v Gaberju ter ustanovitvi slične kuhinje v mestu Celje, priporočamo, da čitatelji pridno segajo po srečkah, ki se dobijo pri posameznih prodajalcih, trafikah in pa v prodajalnah Konzumnega društva za Slovenijo v mestu in v Gaberju, v delavskih brivnicah in v Vodnikovi ulici in Gaberju ter pri vseh funkcijonarijih naših organizacij. Pri tej priliki še posebej opozarjamo cenj. čitatelje, da strogo pazijo, da kupijo prave srečke, ki so žigosane z žigom društva »Ljudski dom«.

Člansko zborovanje krajevne organizacije SSSJ, okolica Celje, sklicuje podpisani odbor za torek, dne 17. t. m., ob pol 8. uri zvečer v prostorih »Ljudske kuhinje« v Gaberju. Ker so na dnevnem redu važna politična in stanovanjska vprašanja, se vsi člani in članice pozivljajo, da se zborovanja zanesljivo udeležijo. — Odbor.

»Ljudska kuhinja«, katero je pred meseci ustanovilo v Gaberju, v gostilni »Straus«, Dobrodelno društvo »Ljudski dom«, nudi vsakomur čeno, zdravo, okusno in tečno hrano. Čitateljem, ki ne vodijo lastnega gospodinjstva, priporočamo, da se osebno prepričajo in poskusijo. Kdor bo enkrat poskusil, ta se bo gotovo tudi nadalje posluževal ugodne prilike, ki mu jo nudi »Ljudska kuhinja«.

Ali si vpisan v volilnem imeniku? Vsak volilni upravičenec naj se prepriča, če je vpisan v volilnem imeniku. Tozadevno naj se zgleda v Konzumni prodajalni v Gaberju ali v mestu, kjer so mu volilni imeniki na razpolago. Istotam se izvršuje tudi v in izreklamiranje volilcev. Sodrugi, na delo za izpopolnitev volilnih imenikov in pomnoževanje naših volilnih upravičencev.

Občinski odbor Celje okolica je sklenil, da izvede gradbeno akcijo stanovanjskih hiš s posojilom ministrstva za socialno politiko. Vsak, kdor se hoče okoristiti s tem posojilom, naj se prihlasi tekom 14 dni, to je od 9. julija do 21. julija 1928 med uradnimi urami, to je le dopoldne, v pisarni občinskega urada na Bregu, kjer se dobe tudi natančnejša pojasnila.

PREDNAZNANILO!

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije, podr. I. Maribor, priredi dne 15. avgusta 1928 ob 15. uri popoldne v gostilni Pšunder v Zg. Radvanju veliko

POLETNO VESELICO

s sodelovanjem železničarske godbe pod vodstvom kapelnika g. Schönherr Maksa, z bogatim sporedom. Bratska delavska društva se naprosajo, da na isti dan ne prirejajo drugih prireditev.

Odbor.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2-50 D.

NAČELSTVO.

Občinske volitve v Zagorju.

Danes so bile razgrnjene na občini kandidatne liste posameznih strank za občinske volitve, ki bodo 22. julija tl.

Prva je lista »Napredne gospodarske zveze« ali oficijelnih demokratov, druga »Napredne delavske zveze«. To je takozvani rep prve in obstoja iz preostankov bivših »cicibambulov« in pa tistih delavcev, ki še danes v svoji naivnosti mislijo, da je njih rešitev v klečoplastu in pokornosti pred kapitalom. Tretja je lista vsemogočne »Slovenske ljudske stranke«, katera je to pot požrla samostojnost takozvanih krščan. socialcev. To so pa menda napravili vsled sramote, ki jo je doživela oficijelna SLS pri zadnjih volitvah, ko je od 50 podpisov na kandidatni listi dobila samo 46 glasov. Četrta je lista **Socijalistične stranke Jugoslavije**. Stranke, katera se kljub vsem viharjem drži svojih razrednih načel ter bo tudi pri teh volitvah šla odločno v borbo za združitev vsega, kar resno socijalistično misli in kar je za pozitivno delo v občini.

Peta je pa znana lista »Združene Delavsko-kmetijske zveze« ali takozvanih dekalistov.

Komur je za zdravo socijalistično misel in pozitivno delo v občini, ta bo volil listo Soc. stranke Jugoslavije, katere škrinjica je četrta (4.)!

V boj za socijalistično listo, za socijalistično zmago!

Tržič.

Proslava mednarodnega zadrugnega dneva in jubilejna proslava Konzumnega društva za Slovenijo je tudi pri nas našla lep odmev. Dasi je v soboto lilo kakor iz čebra, so vendar naši mladi zadrugarji vztrajali pri kresovih na štirih krajih tukajšnjih hribov. Pokali so topiči in švigale rakete. Kresove pa je ploha le težko pogasila. Zadrugni dom je tudi pričal o zavednosti tukajšnjih zadrugarjev. Vsak posameznik se je zavedal, da ploha in napadi naših nasprotnikov ne bodo pogasili kresov v naših srcih, čeprav tudi pri nas še ni onega velikega razumevanja kot bi bilo to v današnjih časih

PREDNAZNANILO.

Osred. društvo oblačilnih delavcev, podružnica Maribor, slavi dne 8. in 9. septembra t. l. v prostorih Ljudskega doma svojo

30 letnico obstoja organizacije

in 30letni jubilej s. Kocbek Antona, ki je neprenehoma 30 let član naše organizacije. — Na to svečanost se vabijo vse organizacije in kulturna društva, da se polnoštevilno udeležijo.

Veselični odbor.

potrebno. Vendar pa mora priti čas spoznanja, da moramo delati vsi za enega in eden za vse. V nedeljo dopoldne se je vršilo zborovanje, za tuk. razmere še dokaj dobro obiskano. O pomenu teh slavnostnih dni je poročal zadr. Pastorek iz Ljubljane; njegova izvajanja so odjeknila v srcih naših zadrugarjev. Po zborovanju pa je mlad fantek recitiral Zad. pesem, ki se glasi:

Zadrugna moč le čvrsto vodi
Svoj roj k neodvisnosti, svobodi
Narasti v mogočni silni val
Podiraj — ruši vse okove, ki vežejo
sinove

Proletarskih jat.
V dvajsetletnem Tvojem teku
Dokazana je Tvoja moč.

Le naprej v polnem letu
da dosežeš še premoč.
Zadrugniki vsi smo s Tabo,
da ojačimo razmah
Da k neodvisnosti, k svobodi
s tabo odrinemo zapah.
Takrat moč nevzdržna drla bo
kot silni val

Kapital pa poteptala, da
nikoli dvigne se od tal.

Vsi ostali pa so povdarjali klic: zadrugno gibanje mora postati silni val gospodarskega osvobojenja. Popoldne se je vršil otroški izlet z družinami na lepo razgledno planinco k Sv. Juriju. Dolga vrsta otrok z zadrug. zastavicami je napravila tudi na nasprotnike zadrugnega gibanja mogočen vtis. Deca je rajala, bila je pogoščena. Vsi, ki so v ta namen kaj darovali, bodi jim izrečena iskrena zahvala. Sodrugi Vehovec je opominjal ponovno zbrane izletnike na njihovo dolžnost. Delavstvo našega kraja pa vеди, da je zadrugna organizacija ustanovljena le zato, da bodo zate in za tvoj rod napočili jasnejši dnevi!

Črna.

Na strokovnem shodu, ki se je vršil 8. julija pri nas, se je prečital pravilnik za brezposelni fond. Pojasnila se je točka za točko, da je lahko vsak razumel, za kaj gre. Navzočih je bilo tudi nekaj bernotovih pristašev, kateri so se pa strinjali s tem pravilnikom.

Mednarodni zadrugni dan ter 20-letnico obstoja Konzumnega društva

JOSIP ANTLOGA,

trgovina s košarami in siti,
Maribor, samo Trg svobode 1,
poleg mestne tehtnice. — V popravilo se sprejemajo pleteni stoli in košare, kakor tudi vsa ostala, v to stroko spadajoča dela.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Schicht ovo
Terpentin-
Milo s svojim prednostmi

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.
Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

za Slovenijo smo tudi v Črni lepo praznovali. Trgovina je bila prav lepo okrašena, za kar se moramo zahvaliti zadrugi Kranjčevi. Ob 10. uri se je vršil zadrugni shod ob precejšnjem številu zadrugnikov. Sodr. Komavli je na kratko orisal pomen Zadrugnega dneva in sploh pomen Konzumnih zadrug; kaj se da z zadrugami doseči, če so člani tako zavedni, da kupujejo svoje potrebščine v svojih prodajalnah, ne pa tam, kjer bi ne bilo treba. Popoldan ob 2. smo se zopet zbrali na istem prostoru ter se lepo zabavali. Sodeloval je tamburaški odsek »Svobode«, kar je bilo prav razveseljivo in znak solidarnosti. Živela mednarod. zadrugna ideja!

Mežica.

Tudi pri nas smo praznovali Zadrugni dan ter dvajsetletnico Konzumnega društva. Okrasili smo zadrugno trgovino in razvili rdečo zastavo. Imeli smo tudi lepo obiskano shod. Vsa manifestacija je delala čast tukajšnjemu delavstvu.

Obiskujte Čitalnico Delavske zbornice

v palači Pokojninskega zavoda. Odprta je dnevno od 16. (4.) ure do 21. (9.) ure. Vhod od zadnje strani palače. — Pristopajte kot člani h knjižnici Prosvetnega odseka Delavske zbornice. Celotna članarina znaša Din 2.—; posojnina knjig večinoma Din 1.—.

Creppe de Chine

in foular svile od 58 Din naprej kakor tudi vsakovrstne druge svile v bogati zalogi po najnižjih cenah pri **J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17.**

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se Jo povsod. Dobliva se Jo povsod.